

Teatr dawniej i dziś

Wyobraź sobie, że Guliwer podczas swoich podróży trafia do współczesnej Warszawy.

Cele

Uczeń:

- poznaje kontekst historyczny powstania „Podróży Guliwera”,
- rozumie różnice między teatrem dawnym a teatrem współczesnym,
- rozwija wyobraźnię historyczną,
- uczy się świadomego odbioru spektaklu teatralnego,
- potrafi formułować własne refleksje i opinie po obejrzeniu przedstawienia,
- dostrzega aktualność przesłania utworu sprzed 300 lat.

Wprowadzenie

→ tematyka

Nauczyciel rozpoczyna rozmowę:

Guliwer odbył wiele fantastycznych podróży do odległych krain. Czy potraficie przywołać nazwę którejs z krain, które pojawiły się w spektaklu?

Wypisujemy nazwy krain na tablicy; przywołujemy ich krótką charakterystykę:

Liliput (Wyspa Liliputów) – Lilipuci są złośliwi, dumni, kłótlivi i mocno zaangażowani w małostkowe spory polityczne (np. o to, z której strony rozbijać jajko).

Brobdingnag – kraina zamieszкана przez olbrzymy, którzy krytycznie przyglądają się ludzkiej naturze.

Laputa – zamieszkuje ją elita intelektualna – matematycy, astronomowie i muzycy. Są oni tak pochłonięci abstrakcyjnymi rozważaniami, że tracą kontakt z rzeczywistością.

Luggnagg – kraina, której mieszkańcy są nieśmiertelni, ale nadal podlegają procesom starzenia, co czyni ich życie koszmarem.

Kraj Houyhnhnmów (Kraina Koni) – kraina rządzona przez rozumne i szlachetne konie.

Podczas swoich podróży Guliwer dowiedział się nie tylko ciekawych rzeczy o nowych miejscach i ich mieszkańcach, ale też zyskał mądrość na temat siebie i otaczającego go świata. Wypiszmy kilka wniosków, do których doszedł, uzupełniając poniższe zdania:

Nie ma sensu kłócić się o nieistotne rzeczy, ponieważ

Władza i polityka mogą stać się śmieszne i groźne, gdy

Sama wiedza nie wystarcza do szczęścia, jeśli

Marzenie o nieśmiertelności może być niebezpieczne, bo

Człowiek powinien kierować się rozumem i uczciwością, ponieważ

Podróże uczą nas więcej o świecie i o sobie, gdy

→ **inscenizacja**

Nauczyciel podkreśla, że spektakl jest dziełem zespołowym.

Oprócz reżysera i aktorów uczestniczą w nim:

→ scenograf,

→ kostiumograf,

→ kompozytor,

→ choreograf,

→ twórca multimediiów i VR (virtual reality)

Pytanie do uczniów

Czy potraficie przywołać elementy spektaklu, za które odpowiedzialne były wymienione osoby?

Kontekst historyczny utworu

Pytanie do uczniów:

Spektakl powstał na motywach książki Jonathana Swifta pod tym samym tytułem.

Jak myślicie, w którym roku została ona wydana?

Po odpowiedziach nauczyciel informuje:

Książka została wydana 300 lat temu – w 1726 roku w Londynie.

Ćwiczenie wyobraźni – Londyn 300 lat temu

Polecenie:

Zamknijcie na chwilę oczy i spróbujcie wyobrazić sobie Londyn sprzed 300 lat.

Pomyślcie o mieście, ulicy albo wewnątrz domu.

Po chwili uczniowie dzielą się skojarzeniami.
Nauczyciel porządkuje odpowiedzi, naprowadzając na:

- brak prądu, samochodów, telefonów, internetu,
- światło świec i lamp olejnych,
- transport pieszy, konny, powozy, statki żaglowe

Teatr 300 lat temu

Rozmowa kierowana:

A jak wyglądał teatr w czasach Jonathana Swifta?

Nauczyciel przedstawia cechy teatru XVIII wieku:

- teatr jako główna rozrywka,
- głośna publiczność (okrzyki, komentarze),
- oświetlenie świecami,
- duszne, zadymione sale,
- bardzo ekspresyjna gra aktorska,
- brak mikrofonów i reflektorów,
- ręczne przesuwanie dekoracji,
- proste efekty specjalne: dym, ogień, zapadnie.
- istniał wyraźny podział między publicznością a aktorami – jakby oddzielał ich niewidzialny mur.

Porównanie z teatrem współczesnym

Pytanie:

Które elementy spektaklu „Podróże Guliwera”, który obejrzeliście, nie mogłyby się pojawić 300 lat temu?

Uczniowie wskazują, nauczyciel naprowadza:

- multimedia,
- projekcje,
- nowoczesne światło,
- nagłośnienie,
- muzyka elektroniczna,
- plastikowe elementy scenografii (**ciekawostka:** lalki Liliputów zostały wydrukowane na drukarce 3D)
- spektakl był interaktywny, wykraczał poza scenę, angażował widzów.

ciekawostka: spektakl grany jest też dla osób niewidomych i niedowidzących – opatrzony jest wówczas audiodeskrypcją (opisem tego, co się dzieje na scenie), czytaną na żywo przez lektora, którą widzowie odsłuchują w słuchawkach. Planowane jest dostosowanie go do potrzeb osób głuchych – wówczas na scenie pojawi się tłumacz Polskiego Języka Migowego.

Historia inscenizacji

Informacja:

„Podróże Guliwera” miały już wcześniejsze premiery w TL Guliwer w Warszawie. Pierwsza odbyła się w 1947 roku. Spektakl był marionetkowy. Jedynie Guliwer występował w planie żywym. Obecność aktora-lalkarza na scenie, a nie za parawanem, była dużą awangardą w tamtych czasach.

Oto kilka zdjęć z tej inscenizacji

Pytania do uczniów

- Co was zaskoczyło na zdjęciach?
- Czym różni się tamten spektakl od tego, który widzieliście?
- Jak zmieniły się kostiumy, scenografia, aktorzy?
- Który spektakl podoba wam się wizualnie bardziej i dlaczego?
- Co to jest awangarda?

Ustalamy

Awangarda to taki rodzaj sztuki, który próbuje robić rzeczy inaczej niż wszyscy do tej pory. Artyści nie chcą tylko powtarzać znanych pomysłów, ale szukają nowych, czasem dziwnych i zaskakujących sposobów opowiadania historii – przez ruch, dźwięk, obraz, światło. Awangarda uczy nas, że w sztuce wolno eksperymentować i nie ma jednego „właściwego” sposobu tworzenia.

Wnioski

- „Podróże Guliwera” to dzieło, które mimo upływu 300 lat nadal porusza aktualne problemy człowieka i społeczeństwa.
- Teatr jest sztuką żywą, która zmienia się wraz z rozwojem technologii i potrzebami widzów.
- Dawny teatr opierał się głównie na słowie, geście i prostych efektach, natomiast teatr współczesny korzysta z multimedii, światła i dźwięku.
- Każda epoka tworzy własny język artystyczny i własny sposób opowiadania historii.
- Awangarda polega na szukaniu nowych form wyrazu i przełamywaniu schematów.
- Spektakl może być jednocześnie rozrywką i okazją do refleksji nad światem oraz samym sobą.
- Podróże – zarówno te prawdziwe, jak i wyobrażone – pomagają lepiej zrozumieć ludzi, społeczeństwo i własne postawy.
- Współczesna inscenizacja pokazuje, że klasyczne teksty literackie można interpretować na wiele nowych sposobów.